

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 39

Na snímku Honzy Řehoučka zleva: Honza Neckář, Jarda Kříž, Vašek Neckář, Yvonne Přenosilová, Gustav Oplustil.

Hvězdní hosté, krásné počasí, dobrá zábava

Hrabalovo Kersko bylo nádherné

Jiří Menzel měl být hlavním hostem již třináctého Hrabalova Kerska v sobotu 21. května, leč omluvil se. Ve středu přebíral nejvyšší kulturní vyznamenání Rumunska za přínos pro kinematografii a v pátek odletěl pracovně do Londýna.

Ale to předbílám.

O desáté hodině dopolední se v sobotu 21. května u Svatojosefského pramene sešlo víc jak sedm desítek lidí na tradičním pochodu Po místech které měl Bohumil Hrabal rád. Dokonce jsme mezi nimi mohli přivítat i přátele z Polska a Slovenska.

Ačkoliv jsem už před rokem ohlásil, že kvůli problémům s kyčlí končím s „průvodcovstvím“, opět jsem se nechal ukecat a i když mě to bolelo, vedl jsem tu stonožku (či stočtyřicetinožku?) vinoucí se alejemi kerské osady a cestičkami podél Labe a vykládal jsem pro mnohé už dávno známé hrabalovské příběhy, které ovšem oni i ti noví chtějí zase slyšet. Nutno podotknout, že procházka krásnou přírodou byla příjemná a všichni jsme si ji užívali.

„Uvítali jsme, že pan Řehounek cestou poutavě vyprávěl nejen o jednotlivých

místech a jejich historii, ale i o panu Hrabalovi,“ nadšeně dopolední pěší putování

komentovala pozdějším mailem paní Jana Kedlická z Prahy.

Ohlasy „od našich“ ze zahraničí

„Hrabalovo Kersko bylo nádherné. Jsem strašně ráda, že jsem to zažila. Teď bych ještě měla někdy navštívit Nymburk, že? Zatím jsem se přihlásila do Klubu Čtenářů BH, takže už se těším na všechny novinky a na Nymburského Pábitele. Děkuji za ten překrásný den v Kersku,“ napsala hned následující den polská studentka bohemistiky Martyna Szczerbińska. Jako svoji magisterskou diplomovou práci si zvolila překlad knihy Vladimíra Sainera Pohledy pro Bohumila Hrabala. „O Bohumilu Hrabalovi jsem psala již bakalářskou práci, jenomže z Hrabala už není v Polsku co překládat, proto jsem zvolila knihu o něm,“ vysvětlila důvody své volby.

I Peter Pačaj namailoval z Košic svoje bezprostřední dojmy:

„Kersko, Kersko, Kersko... Trikrát som Ťa (zatiaľ) navštívil. V máji, v decembri a opäť v máji („letos poprvé na Hrabalově Kersku, v pořadí třináctém“). Zažil som pekné chvíle v lesnom ateliéri „u Kubů“, na lesných cestách, tých povestných alejach, nahrádzajúcich „ňujorské strits“, tam pod nádhernými borovicami a dubmi a brezami a „modřín“, pri maličkom, ale milom dolmene na labskom brehu; s Vaškom Neckářom, s hercami nymburského Háľka, „se Sněženkami“, ktoré oni opätovne oslávili svojimi úprimnými hereckými srdcami. Páčilo sa mi v tom neveriteľnom lese plnom života i pokoja zároveň.

Mám rád Bohumila Hrabala a skrzeva neho aj Teba milé Kersko. Ale pozor! Po mojich návštevách tam uprostred tej zalesnenej Polabskej nížiny, by som Ťa asi mal rád aj bez nášho „Mistra“, či skôr „po kersku - strejčka“. Hoci s ním Ťa milujem!

A tým je azda povedané všetko. Zatiaľ. Do Kerska sa totiž nedá nevracať.“

Fotoreportáž z 13. Hrabalova Kerska

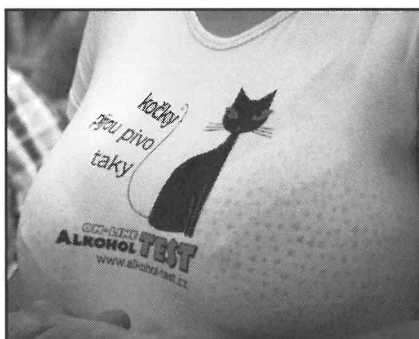
Dav dychtivých účastníků před Hrabalovou chatou

Opět nás přišlo opravdu hodně

Yvonne Přenosilová je příjemná dáma

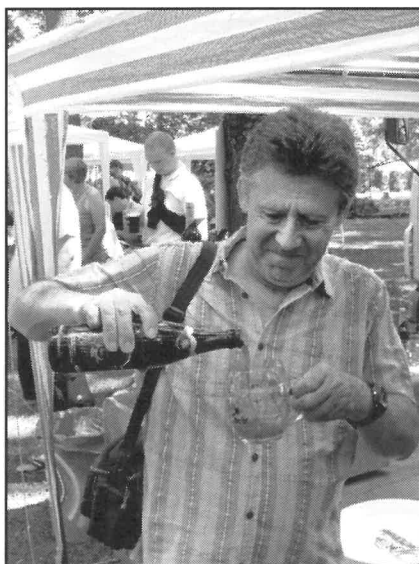
Kočky všech velikostí

Písničkář David Šitavanc

Pan Franc a pan Leli ve Slavnostech sněženek

Jirka Černý si dopřával lahvé

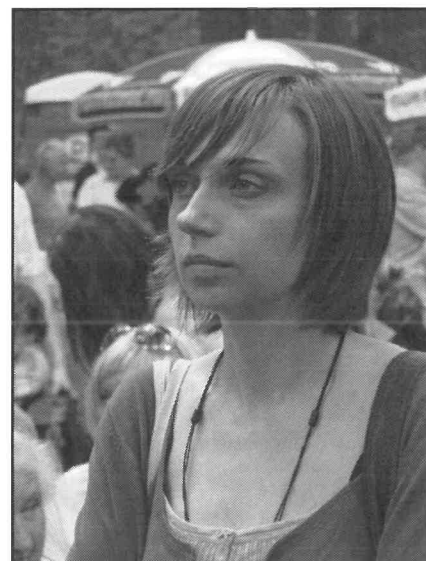
Výstava v Ateliéru

Jarda Kříž zpovídá Vaška Neckáře

Výstava o Hrabalovi z nymburského muzea

Polská bohemistka Martyna Szczerbińska

Ve stejný čas odstartovala cyklojízda u bývalé hvězdárny v Nymburce, kde každý účastník obdržel Putovní Hrabalovu knížku, do které po celou dobu jízdy sbíral razítka z povinných „postů“ a dalších hospod. Ta měla stejně jako pochod pro tento ročník vyhlášené téma „Na procházku, na projížďku s kočkou“. S cyklistickým pelotonem odstartovala tři statečná děvčata z knihovny,

Vítá vás Klub čtenářů Bohumila Hrabala která jej ve stanovený čas dovedla bezpečně k pípě stánku nymburského pivovaru na zahradě Lesního ateliéru Kuba.

Tam začal ve třináct hodin odpolední program moderovaný Jardu Křížem. Sice z výše uvedených důvodů nedorazil pan režisér Menzel, zato přijeli neméně zajímaví hosté: scénárista, režisér a herec Gustav Oplustil, Yvonne Přenosilová a bratři Neckářoví.

Jejich povídání zaznamenal diktafon a já si dovoluji jej v mírně zkrácené formě v následujících řádcích reprodukovat.

Gustav Oplustil zavzpomínal na natáčení filmu Skřivánci na niti, v nichž si zahrál režiséra filmového štábu točícího skletotického ministra Zdeňka Nejedlého při návštěvě hutí.

„At jsem se objevil v jakémkoli filmu, byl zakázaný. Samozřejmě mi to v televizi vyčítali, ale já jsem říkal: jak jsem mohl tušit, že to bude zakázané? Ale musím říci, že Skřivánci na niti jsem s Jirkou Menzelem dělal rád, protože ten film je skutečně vynikající. Je to pohled na to, jak to skutečně chodilo. Ale ten film se stal i skutečným historickým dokumentem. Třeba proto, že jsme točili na šrotišti železáren na Kladně a ty už dnes neexistují. Dostal tedy dvojitý význam a další hodnotu.“

Honza Neckář

„Když byl po roce 1989 film vyslán na festival Berlinare, kde mimochodem získal hlavní cenu Zlatého medvěda, tak byl Vašek pozván režisérem Menzelem jako živý důkaz, že ten film byl skutečně natočen před dvaceti lety.“

Kameraman Jaromír Šofr vyprávěl osud toho filmu. Když ho soudruzi zakázali, ač byl předem propagován, dali ho do trezoru. Ale aby dokonali dílo zkázy, nařídili vystříhnout z něj a zničit dvě stěžejní scény - tu v níž Rudolf Hrušínský umývá

čikánečku a tu se Zdeňkem Nejedlým, jak říká, že mlíko bude, bude i Smetana, Dvořák, Fibich. Tím pádem byla ta originální filmová verze zničena. Jenže oni si nechali jednu kopii a tu promítali soukmenovcům na stranických schůzích, aby ukázali, kam až došla kontrarevoluce ve filmovém umění. Soudruzi se bavili, smáli... pak to demonstrativně odsoudili... Díky té kopii bylo možné ty dvě scény zase překopírováním do toho filmu vrátit. Když ho dnes sledujete, poznáte, že jsou výrazně méně technicky kvalitní, ale důležité je, že film existuje.“

Gustav Oplustil

„To, co Hrabal napsal, je opravdu vysoká kvalita a všechny jeho věci jsou překládané v cizině, jsou vydávány ve velkých nákladech, Hrabal je z českých autorů na druhém místě. Před ním je jen Jaroslav Hašek, jehož Švejk je asi v osmdesáti devíti překladech, a za ním, před Karlem Čapkem, je Hrabal.“

Já jsem si od Hrabala jako první přečetl Perličky na dně a pak už jsem vášnivě četl všechno, co kdy vyšlo. A můžu se k tomu kdykoliv vracet, zase v jeho textech nacházím nové souvislosti.“

Jarda Kříž

„Jak se, paní Přenosilová, na Hrabala díváte vaši kolegové venku, když jste byla v emigraci? Máte nějakou zpětnou vazbu?“

V okamžiku, kdy vyslovil otázku, zahoukalo velmi silně v reproduktorech a Yvonne Přenosilová zareagovala: „Já ne, máte ji vy!“

Po smíchu v hledišti ale hned navázala:

„Po pravdě ani ne. Já jsem se v literárních kruzích nepohybovala, ani lidé kolem mne literaturu nebo dokonce Hrabala neřešili. Pracovala jsem ve Svobodné Evropě jako volný spolupracovník - měla jsem spolu s Krylem na starosti hudbu. Teď mi vytanula vzpomínka: stávalo se, že někdo šel na dovolenou a jiný musel zaskočit. A tak za sportáka to vyfasoval Kryl, který sportu rozuměl asi jako já. Z toho vznikaly komické situace - on měl nádherné poznámky. Například: Domáci měli více ze hry, hosté převahu.“

V tomto duchu se nesly jeho sportovní výsledky.“

A ještě přidala bonmot se svým vydaným přijmením.

„Když jsem se vrátila, tak mě na nějakém koncertu Datel Novotný uvedl: Teď přijde zpěvačka, která má sprosté jméno! Já se ohlížela a říkala si: Kdo má přijít? A byla jsem to já. Za ta léta emigrace mi totiž ty peripetie češtiny nedocházely - že jsem se sprostě provdala. Já se totiž jmenuju foneticky Šukmann. Ale když se tak mohl jmenovat i gynekolog, který neměl ani toho manna, ale jen začátek, tak jsem si říkala: No a co?“

Vašek Neckář

„Já jsem pana Hrabala viděl poprvé, když mě k němu do Libně přivedl Jirka Menzel, aby viděl, jak bude ve filmu vypadat Miloš Hrma. A prošel jsem a dostal se před kameru. Předtím jsem ale tu novelku Ostře sledované vlaky zhltnul za noc. Já jsem tehdy dostal od pana ředitele Vostřela v ABC roli v Čekání na slávu a tam si mě Jirka Menzel vyhlídnul a pozval mě na kamerové zkoušky. To byla klika...“

Děkuji, že jste mě pozvali, jsem tady rád. Poprvé jsem v Kersku byl v roce 1965 na mejdanu na chatě u mého kamaráda textaře a básníka Zdeňka Rytíře. Dneska je to tady taky pěkný mejdan.“

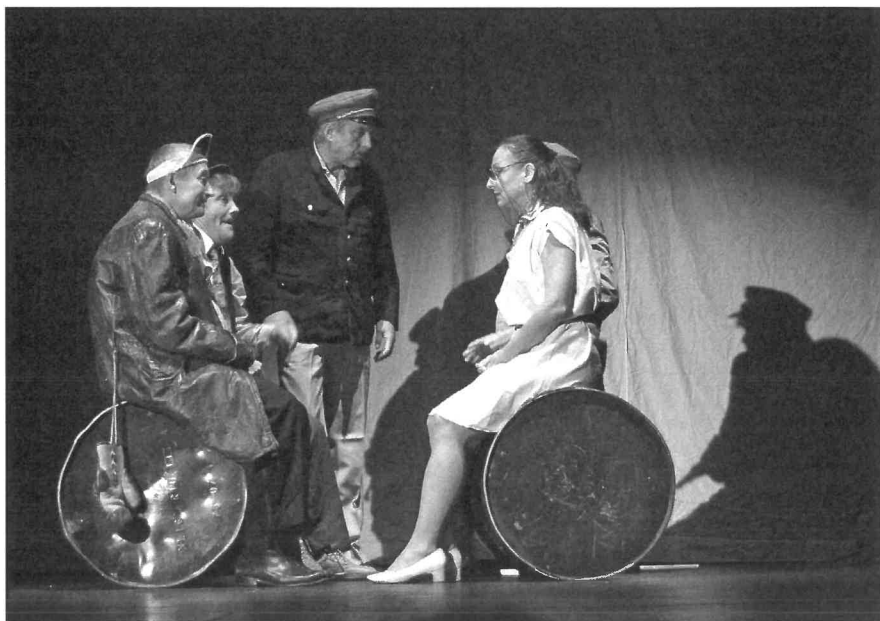
Ačkoliv jde Vaškovi stále po jeho nemooci mluvení ztuhla, při následujících nesmrtelných hitech mu to zpívalo jako v dobách největší slávy. A když s Yvonne Přenosilovou zazpívali Časy se mění... diváci se mohli utleskat.

Helena Liptáková zahajuje třinácté Hrabalovo Kersko pod velkými parohy

A hrála nymburská skupina Crossband, nymburští Hálkovci sehráli ukázkou ze Slavností sněženek, zpíval písničkář David Šitavanc, byli vyhodnoceni ti, kteří přišli s kočkami - na tričkách, kloboucích, batozích a taškách, ale i na těle, sluníčko svítilo i když v nedaleké Lysé bouřilo a lilo jako z konve, nymburské Postřižinské teklo proudem (a bez dlouhých front), lidé se bavili - mimochodem lesní zahrada opět praskala ve švech, před Ateliérem si gurmáni na sladké kupovali pravé beskydské frgály a uvnitř si prohlíželi výstavu a kupovali keramické kerské kočky a další krásné věcíčky na památku... a když se v podvečer loučili, už se těšili na příští rok, kdy zase vypukne Hrabalovo Kersko, a to i přesto, že hrozí, že na jeho pořádání nebudou peníze.

Honza Řehounek

Anebdivadlo přivezlo Hrabalovy Pábitele

Na pozvání místního divadelního spolku Vojan uvedlo v kulturním domě v Libici nad Cidlinou legendární pražské Anebdivadlo dramaturgii povídek spisovatele Bohumila Hrabala pod názvem Pábitel.

Dramaturgie vznikla už začátkem osmdesátých let s písemným pozhárním autora. Režie a také několika rolí se ujal dnešní umělecký šéf a režisér Divadla Antonína Dvořáka v Příbrami Milan Schejbal.

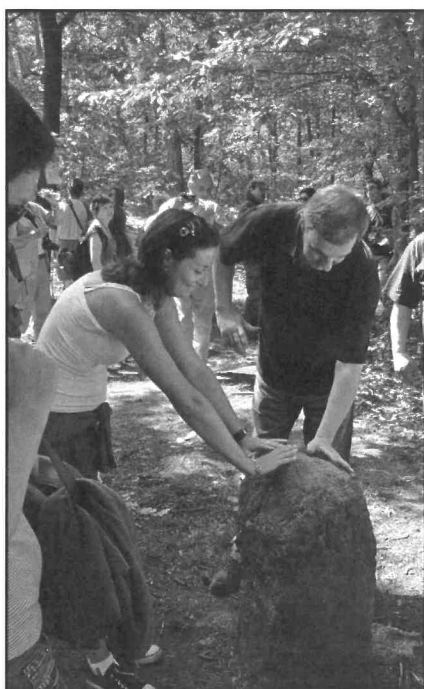
Protagonisté jednotlivých příběhů rozehrávali na scéně situace, které většinou vystihovaly ducha hrabalovského vidění světa.

„Anebdivadlo dnes prakticky neexistuje, pouze jeho členové se občas sejdou a uvedou na přání svých přátel a kamarádů tuto inscenaci,“ uvedl režisér Milan Schejbal. Podle jeho dalších slov je na kontě tohoto příležitostného souboru více než 250 repríz Pábitelů.

Zaplňené hlediště, které bylo připraveno na způsob arény, odměnilo herce dlouhým potleskem. Škoda, že se představení nezúčastnili členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, ač byla ve zpravodaji pozvánka. Taková příležitost se nemusí v dohledné době zopakovat.

Na závěr libického hrabalovského setkání zacitovala herečka Anebdivadla Markéta Mandová tuto definici: „Pábitel je člověk, proti kterému se neustále vzdouvá oceán dotěrných myšlenek. Jeho monolog teče pořád, tu jako ponorná říčka v dutině mysli, tu se zase řine ústy ven. Je to pábení, které jak hořící pochodeň je podáváno štafetou lidského jazyka, který obohacuje sebe sama o všechny něžnosti a finty, o něž má zájem jazykověda. Pábitel zpravidla skoro nic nečetl, ale zato se hodně díval a mnohé slyšel. Přitom skoro na nic nezapomněl.“

Milan Čejka

Každý se chce nabit kosmickou energií z kerského menhiru

Poděkování si zaslouží Městská knihovna v Nymburce, jako celá instituce i celý její pracovní kolektiv, Město Nymburk, Lesní ateliér Kuba, Městské kulturní středisko v Nymburce, Sdružení obcí Kersko...

Organizátorky z knihovny se o účastníky pečlivě staraly

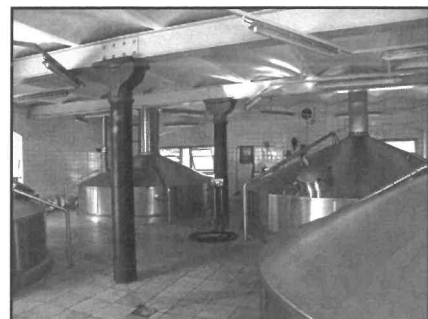
Šest tisíc lidí na Dnu piva

Až šest tisíc lidí přišlo v sobotu 18. června na Dny piva do nymburského Postřižinského pivovaru. Dopolední nepříznivé počasí nevadilo, protože návštěvníci využívali možnosti prohlédnout si všechny provozy pivovaru od sladovny, přes spilku, varnu, ležácké sklepy až po lahvárnu.

V doprovodném programu se představili Václav a Jan Neckářové se skupinou Bacily, kapely Country expres, Divokej Bill, domácí Cross Band a revivalová Tři sestry banditos. Oblíbené parní vlaky svážely zájemce z Lysé a Poděbrad.

Tradiční akci předcházela v sobotu 28. května jízda parním Postřižinským

expresem na Mělník a v sobotu 7. května první cyklistický výlet po hospůdkách Cyklootvůrák.

Členom Klubu čtenářů Bohumila Hrabala se nedávno stal (zahraniční) „obdivovateľ a priateľ“ z Košíc Peter Pačaj. Vzhľadom k tomu, že se jedná nejen o vyznavače Hrabalova díla, ale také o novináře a spisovatele, dovolujeme si ho na stránkách Nymburského pábitele představit.

Peter Pačaj

Ako zničiť spisovateľa

„Hrabal zradil! Sype si popol na hlavu. Lezie komunistom do riti...“

Takéto a podobné boli mnohé reakcie vtedajších skutočných i „rádoby“ odporcov režimu na Hrabalov vynútený a patrične upravený článok v komunistickom časopise Tvorba. Málokto si však vtedy uvedomil, že väčší priestor, ako ten nepodstatný článok, rozhovor s redaktormi, zaberá na rovnakej novinovej stránke Hrabalove autorské vyznanie „Rukovet' pábitelského učne“, ktoré tam, aj keď tiež scenzurované, súdruhovia dovolili pridať. Napriek tomu to bol nádherný text.

„To, čo udelal Hrabal, se nedá ničím omlúvit. Na stará kolena se posral v době, kdy si lidé začali sami opisovat a půjčovat jeho knihy. Copak nepochopil, že tajná sláva je ta nejvyšší sláva?“ Takto hromžil Ivan „Magor“ Jirous, slávny „plastic“ a básnik, ktorý zorganizoval dokonca protestné pálenie Hrabalových kníh na pražskej Kampe.

Naopak, spisovateľ a vydavateľ samizdatovej edície Petlice, Ludvík Vaculík, to komentoval: „Tvorba přinesla Hrabalovi mnohá nepřátelství [...] ale my, co jsme dělali edici Petlice - vůbec ne! My jsme v tom viděli náš úspěch, protože Hrabal byl nepolitický a ten režim ho musel uznat!“

Napokon sa ukázalo, že pravdu mal Vaculík; Hrabalove, aj keď komunistickou cenzúrou surovo oklieštené texty, ktoré sa konečne, väčšinou s mnohoročným omeškáním po svojom vzniku, horko ťažko podari-

lo oficiálne vydať, mali ešte stále obrovskú silu a u čitateľov zaznamenali bezhraničný úspech.

Paralelne, v skutočnosti však väčšinou oveľa (o veľa rokov) skôr, ako v oficiálnych českých vydavateľstvách, vychádzali Hrabalove texty vo svojej pôvodnej, autenticknej podobe v „samizdate“, teda v onej Petlici, ale aj v mnohých ďalších, ako Popelnice, Krameriova expedice, Pražská imaginace. Vychádzali aj v zahraničných českých exilových vydavateľstvách; spomeňme Sixty Eight Publishers, Index, Comenius, Rozmluvy.

No a do tretice, Hrabala približne vydávali renomované zahraničné vydavateľstvá v mno-

hých krajinách sveta. Všade si našiel množstvo nadšených čitateľov, výsledkom čoho boli významné literárne ceny. Napríklad talianska Raffaello Brignetti na Elbe. Bohumil Hrabal sa v tom najlepšom zmysle slova stal svetovým spisovateľom. A medzitým doma...

„Můžeme dát potvrzení o zaměstnání Bohumilu Hrabalovi? Nikdy, Bohumil Hrabal přece patří do spisovatelů v likvidaci.“ To sa dozvedela Hrabalova manželka, ktorá išla v roku 1970 na Zväz spisovateľov namiesto svojho muža, ktorý sa tam ísť bál, vypýtať potvrdenie potrebné na jeho nový občiansky preukaz. Tak dopadol hneď na začiatku normalizácie najznámejší a najobľúbenejší český spisovateľ, nositeľ štátnej ceny, spoludržiteľ filmového Oscara, doslova čitateľský idol druhej polovice šesťdesiatych rokov. Stal sa spisovateľom „v likvidácii“. Našťastie nešlo o likvidáciu fyzickú, „iba“ o spoločenskú, pracovnú, umeleckú. Hrabala sa staronoví mocipáni snažili vygumovať medzi existujúcich spisovateľov. V zozname členov zväzu to išlo ľahko, horšie sa už gumovalo medzi čitateľmi. Tam sa im to nepodarilo nikdy. Čo sa však medzitým dialo so samotným spisovateľom Bohumilom Hrabalom, pripomína absurdnú frašku premiešanú s psychotrillerom.

Hrabal to s vydávaním svojich textov nemal nikdy ľahké. Do šuplíku písal dobrých dvadsať rokov, kým mu v roku 1963 konečne vydali jeho prvotinu: Perličku na dně. Potom sa roztrhlo štedré literárne vreco a v rýchлом slede mu vyšli ďalšie knihy: Pábitelé, Taneční hodiny pro starší a pokročilé, Ostře sledované vlaky, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, Toto město je ve společné péči obyvatel. Prišiel však august 68 a následná normalizácia s likvidáciou všetkého nepohodlného. Bohumil Hrabal si na svoju ďalšiu vydanú knihu musel počkať osem dlhých rokov. Známe Postřižiny uzreli svetlo oficiálneho sveta až v roku 1976.

Hrabala sledovala a zámerne znepokojovala ŠtB, predvolávali ho na výsluchy, otravovali na verejnosti, agenti si s ním dávali vynútené schôdzky na miestach, kde ho mohli kompromitovať, teda v jeho obľúbených pivárňach, vydierali ho, strašili. Štvalo ich najmä to, že Hrabalove texty sa napriek zákazom masovo šírili v opisoch medzi národom a súčasne vychádzali v zahraničí.

Hrabal bol citlivý človek a veľmi ťažko ten nátlak znášal. A tak sa začal vyhýbať ľuďom, donekonečna sa vozil autobusmi po Prahe, unikál do svojho milovaného Kerska, kde mal chatu, chodieval tam na dlhé prechádzky, aby ho nenašli doma, schovával sa dokonca v stohu sena. Aj tak o ňom vedeli všetko, o čom svedčí humorná príhoda, ako raz v tom sene spisovateľ vyľadil okresný

policajný veliteľ so žiadosťou, aby ho Hrabal naučil písať. V skutočnosti to ale vôbec nebolo smiešne. Hrabal bol pred nervovým zrútením. Napriek tomu umožňoval samizdatovým edíciám vydávať svoje texty.

Ako vždy, zachránilo ho písanie. Obrovským paradoxom bolo, že vynútená prestávka vo vydávaní jeho kníh, znamenala možnosť naplno sa venovať písaniu. Hrabal ju využil. V sedemdesiatych rokoch napísal svoje najdôležitejšie texty. Predovšetkým Obsluhoval jsem anglického krále a Příliš hlučná samota, no aj ďalšie - Městečko, kde se zastavil čas, Něžný barbar, Postřižiny, Slavnosti sněženek. Bol to doslova výbuch tvorivosti, ktorý dal facku všetkým zakazovačom, neprajníkom,

Peter Pačaj

Narodil se 31. května 1954 v Košicích, kde stále žije a píše. Má rád dobré lidi a dobré texty. Nesnáší hlupáky a špatné texty. Proto už dlouhé roky miluje i Bohumila Hrabala. Má rád českou literaturu a Čechy všeobecně. Věří, že dobří lidé a dobré texty v Čechách stále převládají a budou převládat.

Ve své tvorbě by se chtěl dostat do situace, že se začne „bát vlastních textů“. Zatím se ten „strach“ nedostavil. Ale on věří, že jednou „přijde“. Je totiž dobře utajený optimista. Někdy i naivista. Sem - tam také „potížísta“.

Rovněž kreslí. A vymýšlí. Kdeco, ale bez úspěchu. A věří v lásku mezi lidmi. Bez ní je to totiž, jak říká, v „jeteli“. Tak!

závislivosťou. Na Hrabala totiž nemala ťažké srdce iba vládnúca moc. Hrabal ležal v žalúdku aj mnohým kolegom spisovateľom, a to nielen tým povoleným, ale aj zakázaným. Bohumil Hrabal bol skrátka taký dobrý, že to nevedeli prežiť.

„Pekne tlustý fascikl by vznikol, kdyby se shromáždila dokumentace jak se česká tzv. inteligence, resp. společenská elita, chovala vůči těm, kteří přesáhli maloměšťácké niveau. Koho mohli, dehonestovali a štváli...“ Takto po rokoch hodnotil „český“ prístup k úspešným ľuďom, mysliac pritom na Hrabala, jeho dávný kamarát, filozof a básnik Egon Bondy. Žiaľ, komunistické „likvidácie“ úspešných mali značnú oporu medzi vtedajšou intelektuálnou „elitou“, hoci aj rovnako „likvidovanou“.

Už pred revolúciou povolil režim vydať viaceré Hrabalove knižky, a to v impozantných, stotisícových nákladoch. Pravda, stále scenzurované. Niektoré však mohli vyjsť až po revolúcii. Predovšetkým jeho Příliš hluč-

ná samota, knižka, na ktorej mu vari najviac záležalo. Bola to, podľa Susan Sontagovej z New Yorku, jedna z dvadsiatich najvýznamnejších kníh na svete, ktoré budú obrazom dvadsiateho storočia.

Vyšiel mu aj jeho „Kráľ“ a ďalšie knihy. Odrazu bolo všade plno Hrabala. Súčasne s privalom Hrabalových knižiek však čitateľský záujem o ne upadol. Ľudí opantali iné témy. Iní hrdinovia. Biedne napokon dopadlo i dodnes nedocenené vydávanie Hrabalových zbraných spisov. Konečne v pôvodnej podobe, bez akýchkoľvek cenzúrnych úprav. Ich vydavateľ skrachoval. A diela tzv. neskorého Hrabala, jeho skvelé eseje, známe pod spoločným názvom Dopisy Dubence, vychádzali v obmedzených nákladoch, posledné dokonca bezmála starým samizdatovým spôsobom. Tlačili ich síce zo dňa na deň, čím sa stali jedinými textami vydanými bez omeškania, no iba v niekoľkých kusoch, ktoré Hrabal porozdával priateľom. Nepochybujem o tom, že raz budú vzácnymi tlačovinami.

Mal Bohumil Hrabal v živote šťastie alebo smolu? Podľa mňa to nie je správne položená otázka. Skôr by mala znieť: mali sme my, Hrabalovi čitatelia šťastie? Samozrejme, že mali. A máme ho stále; o to väčšie, že môžeme čítať jeho texty bez akéhokoľvek obmedzenia, že si môžeme dopriať pôžitok čítať ich v autentickom znení. A to je skutočne „sila“ priateľa.

Bohumil Hrabal bol, napriek zvráteným názorom niektorých obmedzených jedincov otrávených závisťou, ktorí sa tohto najväčšieho českého a jedného z najväčších svetových spisovateľov dvadsiateho storočia nehanbia ani po smrti hanobiť, a aj ostal autorom prísucim o živote ľudí nenapodobiteľným spôsobom. Tento večný pábitel, uhrančivý čarodej slova, mystifikátor, nádherne ukecaný rozprávač, našťastie všetko prežil. Nepodarilo sa ho zničiť ani totalitnej moci, ani obyčajnej, úbohej ľudskej závisťou. Rozprávka o spisovateľovi má teda šťastný koniec. Pri jej čítaní však ostáva pachuť na jazyku.

Knižky slovenského autora

Prečítajte si Ani deň bez Hrabala

Literárni kabinet Bohumila Hrabala byl samotným autorem obdarován zajímavou hrabalovskou knížkou. Tím autorem je slovenský spisovateľ Peter Pačaj a kniha se jmenuje „Ani deň bez Hrabala“ (Kučeravý pudlák, Košice 2010, 41 stran, foto na titulní straně autor).

Autor se v knížce vyznává, proč má rád Hrabala a jeho tvorbu, jásá nad tím, že Slováci mají oproti ostatním národům tu výjimečnou možnost číst Hrabala v originále, protože i v dobrém překladu mohou jeho texty „stratiť“ zo svojej jazykovej šľavnatosti, štylistickej pestrosti“ a navíc, že „samotný fenomén české hospody so všetkými súvislosťami je jednoducho neprosný“.

Vysvetľuje rozdiel medzi českou hospodou a slovenskou krčmou - nezákladnejší odlišnosť podľa neho spočíva v tom, že Če-

ši v hospodách pijú pivo, což jim umožňuje vést moudrě a zajímavě řeči, kdežto Slováci pijí především pálenku a v krčmách „sa väčšími mlátia prázdna slama“.

Hrabala Peter Pačaj zařazuje jako jedničku mezi své oblíbené autory - Wericha, Lustiga, Hornička, Saroyana, Babela, Čapka, Exupéryho (zajímavé je, že tu nejmenuje ani jednoho slovenského autora). Vysvetľuje, proč a které Hrabalovy texty má rád, že se k nim dostal až v dospělosti, ale velmi rychle to dohnal, protože v té „zachmúrenej a zamradutej dobe“ byly Hrabalovy texty „dúškom čerstvej vody na púšti vytvorenej idiotmi a zločincami“.

Klade si otázku proč na Slovensku nevyrostl spisovateľ typu a talentu Bohumila Hrabala a hneď na ni odpovída: „Na to by sa dalo jednoducho a alibisticky odpovedať, že ani v mnohých ďalších krajinách sa takéto autor v dvadsiatom storočí nevyskytol. Česi mali proste šťastie, skvôr však výnimočne vhodné podmienky - a vynikajúce pivo. To myslím celkom vážne. Je tu priame propojenie. Hrabal bol vášnivým pivárom, v hospodách bol ako doma, chodieval do nich celý svoj život. A tam počúval príbehy a kecal. A potom na základe tých absorbovaných hospodských „kecov“, „hostinských blábolov“ či „žvästov“, „hospodských historek“, ale i improvizovaných folozofických rozprav, keď se „ukričená hospoda stala maličkou univerzitou“, písal svoje slávne texty. Áno, je to zjednodušené vysvetlenie, ale v podstate platí.“

Slovenskému čtenáři pak představuje Hrabala - autora, seznamuje jej s jeho nezákladnejšími díly a zároveň osvetľuje jeho tvůrčí východiska i životní peripetie.

„Priblíbla socialistická byrokracia Hrabala hneď na začiatku normalizácie zara-

dila medzi spisovateľov „v likvidácii“ - už iba za tento výraz by si zaslúžili súdruhovia nakopať „do prdele“.

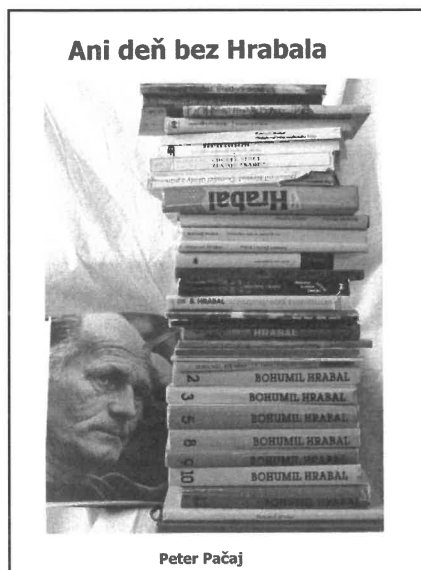
Pačajova esej je zcela mimořádným příspěvkem k poznání a připomenutí Bohumila Hrabala jako spisovatele i jako člověka a stojí určitě zato si ji přečíst.

Jestliže Bohumil Hrabal napsal „Já bych si přál, kdyby mi někdo v poslední hodině pomazal své smysly pivem, tak pivním posledním pomazáním bych se dostal do kremační pece a nepřál bych si nic, než aby můj popel byl zaletován s pivem do veliké plechovky od piva, nebo trychtýřem byl nasypan do malého pivního soudku z hliníku, zašroubován a pak pochován na hradištském hřbitově do rodinného hrobu, který jsem koupil ženě a sobě k narozeninám,“ Peter Pačaj je ve svém posledním přání skromnější: „...s knížkou sa aj pomaznám, priložím si ju k tvári, vybozkávam ju, objímam ako milenkú, položím si ju na prsia (ja totiž väčšinou čítam poležiačky na chrbte), a založím si na nej ruky. Tak by som chcel ležať aj naposlady a dúfam len, že tam niekto na mňa nejakého Hrabala položí.“

To bylo moje první, zatím jen literární setkání se slovenským autorem, jenž hledá a nachází Bohumila Hrabala. Další setkání už bylo osobní a hned v prvním okamžiku jsem našel přítele.

„Peter Pačaj,“ podal mi ruku na startu letošního ročníku Hrabalova Kerska sympatický muž, jenž v levé ruce svíral útlou knižku, která vzápětí skončila v mém batohu. Další svazček Listov pánu Hrabalovi: Košice - Kersko 2011 má název „Viete, majstre...“

Peter Pačaj se ve třinácti imaginárních jednostranných rozhovorech svěřuje Bohumilu Hrabalovi se svojí posedlostí jeho knihami.

Protože jsem knížku dostal v Kersku, jako první jsem si přečetl dopis nadepsaný „Kersko“. Tuto kapitolu uzavírá Peter následujícími obdivnými slovy: „Také Kersko s dobrými lidmi iste možno nájsť na mnohých miestach sveta. Nie každé sa ale dostane do rovnako širokého povedomia. Málokto má totiž to šťastie, že sa v ňom zjaví kronikár požehnaný veľkým talentom a ešte väčším srdcom, bez ktorého je každý talent zbytočný.“

A tak aj po Vašom odchode môže Kersko vysielat' na všetky strany radostnú pozitívnu energiu na pozadí šibalského pábitelského úsmevu spisovateľa, oddychujúceho v tieni vysokých stromov, z ktorých v júli počuť spev slávikov. Čo k tomu dodať? Vraciam sa do Kerska. A rád.“

V ďalších dopisoch se Peter Pačaj venuje ľidom kolem „Majstra“ - Pipsi, Dubenka, díľum - Kličky na kapesníku, Pábitelé, ale i zásadním věcem a okamžikům v jeho

životě - Pivo, Mačky, Normalizácia, Piate poschodie. Uzavírá to ve trinástém dopise: „Určite nie ste jediné moje potešenie, ale tak, ako sa mi dobre čítate, tak sa mi aj dobre o Vás, a Vám, píše. Kým to potešenie bude trvať, nemám dôvod ani s jedným, ani s druhým prestať.“

A já dodávám: takových zanícených členů by Klub čtenářů Bohumila Hrabala potřeboval víc.

Honza Řehounek

Mimořádná knižní novinka z nakladatelství Paseka

Vzpomínky na Bohumila Hrabala

Když jsem si z Literárního kabinetu Bohumila Hrabala přinesl nově vydanou knihu „Vzpomínky na Bohumila Hrabala a na život vůbec“ a začel se do ní, podezíral jsem autora až téměř do poloviny, konkrétně do strany 233, že si jméno Bohumila Hrabala do titulu knihy „vypůjčil“ z ryze marketingových důvodů. Po kapitole s názvem První léta přátelství s Bohumilem Hrabalem jsem ale dospěl k tomu, že se k osobnosti spisovatele, později svého velmi blízkého přítele, musel propracovat, že bez předchozích stránek popisujících běh života Ivo Tretera bychom nepochopili osobní i společenské souvislosti.

Již v prvních řádcích zmiňované kapitoly to čtenáři objasňuje:

„Historická chvíle, kdy jsem navázal své přátelství se spisovatelem Hrabalem, byla v mém životě významným zlomem. Dalo by se říci i událostí axiální. Znamenal-li pro Hegela příchod Kristův axis neboli osu světových dějin, štěpících se tak na dobu před Kristem a po Kristu, znamenalo pro mne bližší seznámení se s panem Hrabalem obdobné rozdělení mého života na dobu před Hrabalem a na dobu s Hrabalem, jenž se promítá i do doby po Hrabalovi.“

Ivo Tretera přináší čtenářům svůj blízký pohled na Bohumila Hrabala - patřil k neuzšímu okruhu jeho přátel.

„O našich libeňských návštěvách Na Hrázi se Hrabal zmiňuje na dvou místech: v Domácích úkolech z pilnosti (1982), v kapitole „Interview Na hrázi věčnosti“, kde uvádí, že „chodil do čísla dvacet čtyři Ivo Tretera a pan doktor Zúmr, a nejenže jsme dělali svatby a svatební hostiny, ale bavili jsme se o filosofii a posledních věcech člověka s velkým smíchem. Tak jsme tady sedávali na hrázi nejen věčnosti, ale i donekonečna.“

Domnívám se, že i lidé, kteří si myslí, že o Hrabalovi přečetli vše, co bylo k dosažení a že o něm tím pádem vědí všechno, se tady dozvědí spoustu zcela nových informací, postřehů, autentických vzpomínek, a především i hodnocení spisovatelovy osobnosti, „vhledů“ do jeho duše i povahy. Navíc je tato kniha „průřezem“ dobou, jenž je rámován příběhy a osudy lidí, kteří, ač si to oni nikdy nepřipouštěli, patřili k mravní elitě národa, jež byla komunistickým režimem vykázána na samý okraj společnosti. Zaznamenává i změnu politických poměrů po listopadu 1989 a bohužel i změny v povaze a chování stárnoucího spisovatele Bohumila Hrabala.

Ještě bych rád zdůraznil jednu páně Treterovu zásluhu: velmi hezky zmiňuje Hrabalova přítele, Nymburáka, básníka a muzikanta, Karla Marysku. A popisuje a zaznamenává jeho velmi originální vyjadřování, jež nemá obdobu. Bohumil Hrabal o Maryskovi jednou řekl, že „teprve přetvářením českého jazyka se stal velkým básníkem“.

Ivo Tretera popisuje svoje první setkání s básníkem: „Přišli jsme, když si zrovna pan Marysko vybíral z jídelního lístku. Hlasitě to komentoval:

„Nuže, jako foršpajs tu mají zřumátovaný prasečí hýždě (šunku) nebo sovětský varle (ruské vejce). Poblívka je buď pusinková (držtková), nebo vývar z muskulů našeho skotu. K tomu farinární pečivo. A jako chod hlavní: hispánská ptáca (španělský ptáček). Tak tu si dám! Jen aby zase nebyla, tak jako minule, frigidní, alébrž dostatečně homosexuální! Vcelku tu maj dnes finální produkt basálního metabolismu.“

Knihu „Vzpomínky na Bohumila Hrabala a na život vůbec“ vřele doporučuji

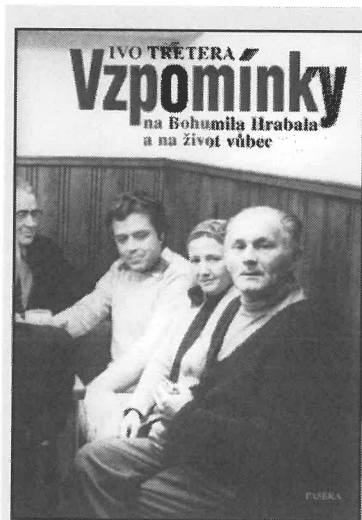
k přečtení. A nechcete-li investovat 449 korun v knihkupectvích, můžete si ji zapůjčit v nymburské knihovně (a určitě i v dalších knihovnách, kde osvěcené knihovnice kupují pro své čtenáře knihy Hrabalovy a o Hrabalovi).

Honza Řehounek

Polabský knižní veletrh

Osmý ročník Polabského knižního veletrhu se uskuteční od 8. do 11. září na výstavišti v Lysé nad Labem. Je orientován především na menší nakladatele, kteří představí svoji velmi zajímavou knižní produkci včetně novinek. V doprovodném programu se představí řada autorů, např. Ivan Klíma, Daniela Fischerová, Petra Braunová, Michal Dlouhý... Budou uděleny nakladatelské ceny včetně Ceny Klubu čtenářů Bohumila Hrabala.

Volnou vstupenku si můžete vystříhnout, více informací najdete na www.vll.cz.

Ivo Tretera: *Vzpomínky na Bohumila Hrabala a na život vůbec*
Nakladatelství Ladislav Horáček
- Paseka v Praze a Litomyšli, 2011,
vydání první, 468 stran.

Volná vstupenka

**POLABSKÝ
KNIŽNÍ
VELETRH**

9 - 17 hodin
www.vll.cz

**8. VÝSTAVA PRO VŠECHNY
MILOVNÍKY KRÁSNÝCH KNIH
A LITERATURY**

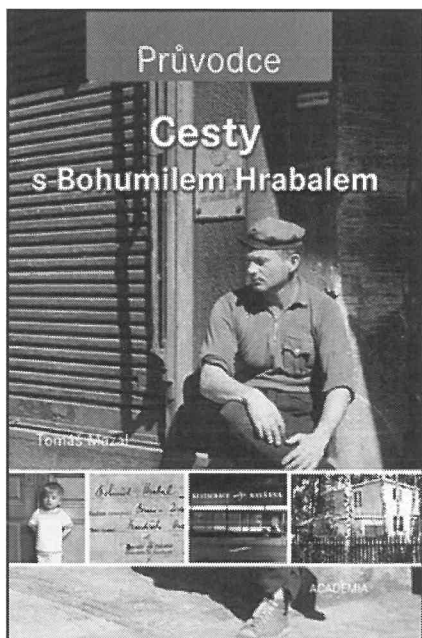
8. - 11. 9. 2011

VÝSTAVIŠTĚ LYSÁ NAD LABEM
Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem,
tel.: 325 553 204, fax: 325 552 050, e-mail: vll@vll.cz

At' vám neunikne

Nakladatelství Academia vydává k 15. červenci v edici Atlasy a Průvodce novou knihu Tomáše Mazala.

V literárním průvodci *Cesty s Bohumilem Hrabalem* zavádí Tomáš Mazal čtenáře této knihy na rozličná místa Čech a Moravy spjatá s životem a dílem světově uznávaného spisovatele české literatury 20. století. Postupně tak poutník či jen obyčejný čtenář pozná rodný domek Bohumila Hrabala v Brně-Židenicích, pivovary v Polné i Nymburce, kde Hrabal prožil dětství, navštíví pražskou uličku Na Hrázi (Věčnosti), ve které stál dům čp. 24 a v níž na začátku padesátých let minulého století Bohumil Hrabal spolu s básníkem Egonem Bondym a grafikem Vladimírem Boudníkem prožíval bohémské období legendárních „něžných barbarů“. Genia loci lze dosud zachytit i v krajině bývalé libeňské periferie, můžeme v zamyšlení postát před dosud stojící židovskou synagogou i Automatem Svět. Pochopitelně nechybí návštěva chatarské oblasti v Kersku či nedalekého Nymburka. A samozřejmě nelze nenavštívit ani hospody hojně navštěvované Bohumilem Hrabalem a jeho přáteli. Od těch obyčejných až po ty věhlasné, jako je restaurace U Pinkasů či světově proslulá pivnice U Zlatého tygra, kde v roce 1994 pil pivo u jednoho stolu spisovatel Bohumil Hrabal s českým prezidentem Václavem Havlem a prezidentem USA Billeem Clintonem. Kniha - průvodce navíc přináší řadu zajímavých fotografií Bohumila Hrabala a dosud nepublikovaných unikátních dokumentů z archivu autora.

Již potřetí proběhla v Moskvě Noc literatury, poprvé však v takovém rozsahu, který mohl oslovit široké moskevské publikum. České centrum v jejím rámci představilo v „alterantivním“ kulturním prostoru „Fabrika“ (opuštěný tovární objekt) dílo Bohumila Hrabala souběžně s výstavou jeho souputníka - grafika Vladimíra Boudníka.

„Podobně jako organizátoři Noci pražské jsme se rozhodli upozornit na kvality literárního díla Bohumila Hrabala, které sice Rusům není zcela neznámé (v ruštině vyšly již dvě Hrabalovy knihy), zároveň však podle našeho názoru na poli překladové literatury nezaujímá to místo, které by mu po právu mělo náležet,“ píše se v pozvánce.

Hosty moskevské Noci literatury byli Tomáš Mazal, který asi stovce převážně mladých návštěvníků představil hrabalovský dokumentární materiál, básník a redaktor ČRo 3 Vítava Miloš Poležal, se svou harmonikou vystoupil písničkář Pepa Čečil.

„V Moskvě jsme tedy Hrabala zapili voděnkou (vodkou) a doufám, že jsme „nakopli“ další ruské čtenáře zájmem o jeho knihy,“ napsal pro Pábitel Tomáš Mazal a doplnil, že nikoliv dvě knihy vyšly v ruštině, ale jsou to *Hlučná samota*, *Pábitel* a *Bambini di Praga*.

Zlatá pro Něžného barbara

V rámci patnáctého ročníku soutěže Slavnosti piva, které se konaly na výstavišti v Českých Budějovicích v sobotu 4. června, získal nymburský Postřižinský pivovar zlatou medaili od novinářské poroty. V konkurenci dvaapadesáti pivovarů byl takto vysoce oceněn polotmavý třináctistupňový Něžný barbar. Ve své kategorii získal ještě stříbrnou medaili a tmavý jedenáctistupňový ležák medaili bronzovou od poroty odborné.

V dalších kategoriích se nymburské pivo umístilo ještě třikrát na čtvrtém místě. Něžný Barbar, jemuž příjemně karamelový nádech a sytou jantarovou barvu propůjčuje speciální slad, z něhož je vyroben, získal svůj název podle známé Hrabalovy novely.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel. 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Potoční ul., 288 02 Nymburk, tel. 325 513 025. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.